

ESTIMAT ANDERSEN

BERNAT CORMAND

Un porc és un porc

EVA SÁNCHEZ / KALANDRAKA

En la cultura musulmana el porc és considerat un animal impur que, per motius religiosos, històricament no es pot menjar. Però, paradoxes de la vida, al zoo de Kabul n'hi ha un que viu a cos de rei, és el centre d'atenció, i a l'escriptor Ignacio Chao (Pontedeume, 1968) li serveix per construir el personatge que descriu a l'àlbum *Ningú com jo* (*Autobiografia d'un tirà*), publicat en català i castellà per Kalandraka, i il·lustrat per Eva Sánchez (Puigcerdà, 1986).

Si haguéssim d'escollir un animal que ens encaixés per parlar d'un tirà, segur que entre els que se'ns acudirien hi hauria el porc. No perquè per naturalesa sigui dèspota o opressor, característiques intrínsecament humanes, sinó perquè solem emprar el mot *porc* com a insult quan volem titllar algú de brut, però també de groller o, fins i tot, de deshonest, adjectius fàcilment aplicables al protagonista del llibre il·lustrat que tenim a les mans. Explica, en forma de monòleg dramàtic, que no se sent amenaçat per ningú ni ningú li fa ombra, que menja amb coberts d'or i que no comprèn ni li interessa la llengua del poble més baix, el qual l'admira i el contempla absort. En definitiva, regna perquè no hi ha ningú com ell; és l'elegit. D'entrada, però, no sabem del cert de qui es tracta, sinó que és a mesura que avança la història, intensa i colpidora, que el lector va unint totes les peces del puzzle, que acabaran formant la figura perfecta del tirà.

Això sí, al centre d'aquestes pàgines sempre hi ha el porc, que és el "gran dictador", i en un segon pla hi ha rates –la tribu que el segueix i alhora li té por–, i guineus i micos..., una petita societat marcadament piramidal que l'autor esbossa com una faula (penseu en *La rebel·lió dels animals*) per fer una crítica aferrissada

de l'autoritarisme, la megalomania i l'abús de poder. De fet, aquí ell també beu de la tradició de la literatura infantil, en què sovint trobem el recurs de la humanització dels animals, la qual cosa acostuma el relat a nens i nenes. I encara que *Ningú com jo* pugui semblar que, a primer cop d'ull, no és adequat per a primers lectors –per plantejar una qüestió controvertida que, a més, està expressada en un registre força elevat–, hi ha representades actituds pròpies de la misèria humana, com la vanitat i el menyspreu, que els petits saben reconèixer.

D'altra banda, dins aquesta complexitat, la història esdevé més accessible gràcies al seu gènere, l'àlbum, que permet que la imatge completi el missatge i el faci més entenedor en aquest cas. L'aportació de la il·lustradora, doncs, és crucial: jugant amb una gamma cromàtica força uniforme i suau, treballa el realisme per dibuixar la figura del porc i donar-li l'expressió encertada i, així, acostar-lo a la personalitat tirana, el focus narratiu. A més, tot i l'aparent estaticitat del text, l'artista aconsegueix interpretar la paraula escrita amb dinamisme i certa narrativitat, cosa que aplanarà el camí per a una lectura més amena.

El porc del zoo de Kabul té espai per córrer, aigua, menjar i fang on rebolcar-se, que és el que es dedica a fer, bàsicament. Va arribar a la ciutat afganesa procedent de la Xina, el 2002, i des d'aleshores es va convertir en una de les grans atraccions del recinte, la bèstia –per a ells exòtica– que tothom mira i admira. Ell, des del tron (engabiàt), els retorna una mirada distant, perquè representa el líder per imposició, el rei que no hem escollit, el dictador a qui hem de seguir (o no). Digueu-li Donald Trump, digueu-li Kim Jong-un, o tots els polítics autoritaris que volten (i han voltat) pel nostre món; però ¿no us heu parat a pensar que potser aquests mamífers voluminosos, d'orelles grosses i cua cargolada, no mereixen ser comparats amb aquests tirans? Observeu bé un porc (l'animal) i us adonareu que en realitat no és tan terrible. O sigui que al final tot surt de nosaltres, els humans, inclús l'estigmatització de certes bèsties. Ara bé, els tirans, miris com te'ls miris, sempre els veus com porcs. ♦♦

NINGÚ COM JO (AUTOBIOGRAFIA D'UN TIRÀ)

IGNACIO CHAO I
EVA SÁNCHEZ
KALANDRAKA
TRAD. XAVIER
PÀMIÉS
36 PÀG. / 15 €

La mà del senyor Echegaray
DIEGO ORTIZ
DANIELA ORTIZ
A Buen Paso

El senyor Echegaray va a la guerra amb dues mans i en torna amb una. Sense la mà perduda, tot se li fa molt complicat i la troba a faltar. El que no sap és que, a l'altra banda de món, la mà també pensa en ell. Es retrobaran? Aquí hi ha l'equilibri perfecte entre humor i nostàlgia, amb tocs evidents de surrealisme.

El venedor de felicitat
DAVIDE CALI I
MARCO SOMÀ
Libros del Zorro Rojo

Si no sabeu com assolir la felicitat, hi ha un senyor, el senyor Colom, que la ven ficada en pots de totes mides: en té per a tots els gustos. I res millor per explicar la història que un text ben escrit i unes il·lustracions que t'introdueixen en un món oníric, un entorn que diríem de conte, amb animalons (ocells i algun ratolí) que viuen envoltats de naturalesa.

El conill i la moto
KATE HOEFLER I
SARAH JACOBY
Flamboyant

El conill viu tranquil al camp. No ha vist món, però sovint somia que li agradaria travessar els límits que coneix. Té un amic, un gos, que sí que ha recorregut el país amb moto i li explica què hi ha més enllà dels camps. Un fet inesperat li donarà el coratge per emprendre el vol, i nosaltres, com el conill, podrem gaudir de la bellesa del paisatge canviant.

OBRO FIL

TINA VALLÈS

No ens aturem del tot

Llibreries i biblioteques tancades i les xarxes més plenes que mai de recomanacions literàries, a veure qui ho entén. Llibres per al confinament, vídeos de lectures de poemes, llistes de títols per als petits de casa, lectures de contes, monòlegs teatrals escrits expressament per a l'ocasió, tot el sector cultural intentant no deixar de fer soroll per recordar a la població que som aquí.

És la desesperació de veure venir una crisi, de veure'n venir una altra. Sabem que no som els únics que les passarem magres, i ens fem càrrec que hi ha coses més importants que la cultura quan està en joc la salut no ja de tot el país sinó del planeta sencer, però estem tan avesats a viure sempre penjant d'un fil que de seguida que detectem la primera engruna de perill traiem tota l'artilleria i comencem a disparar. Som així i per això anem sobrevivint, per tossuderia, per aquella mena d'entusiasme per la feina que fem que segons quin dia ens sembla incomprendible i segons quin altre és pura gasolina per tirar endavant.

Els del llibre ens reinventem des que tenim coneixement, i ho tornarem a fer tants cops com calgui. Però som conscients que n'hi haurà que es quedaran pel camí, com ha passat altres vegades, i per això comencem a parar la xarxa des d'ara mateix encara que això faci que ens titllin d'alarmistes. Hi ha gent que ja ha perdut la feina. ¿Els hem d'atabalar amb les últimes novetats editorials? Hi ha gent que la perdre aviat. ¿Han de comprar llibres, ara? Si hi pensem fredament, el confinament no farà nous lectors, més aviat se'n perdran, com va passar a l'octubre del 2017, que la gent preocupada no es pot concentrar en llegir.

No és que perilli Sant Jordi, no parlem de perdre'ns una celebració. És que ara, a primers de març, ja començaria a engegar la maquinària de cara al 23 d'abril i editors i llibreters ja ho tindrien gairebé tot a punt, que Sant Jordi no és només un dia, que fa mesos que el preparam entre tots els del sector perquè ens hi juguem molt. Per això, encara que sembli un contrasentit, hem de continuar mirant endavant i recomanant llibres tot i que les llibreries estiguin tancades. És la nostra feina, anar sembrant per quan tornin els lectors i recuperin les ganes de llegir, anar regant perquè quan obrin les llibreries tothom qui pugui hi entri i hi compri, que els que llegien tornaran a llegir, ens ho hem de mirar així. Costarà tornar a arrencar, per això no ens aturem del tot, encara que potser costi trobar-hi el sentit. ♦♦